

delavni tajnik ves čas, kar obstojajo. Njegove zasluge za razvoj kmetijstva v Savinjski dolini, posebno pa za povzdigo hmeljarstva so neprecenljive. Nešteta so poučna zborovanja o hmeljarstvu in drugih poljedelskih panogah, ki jih je priredil in jih prireja Petriček zdaj tu, zdaj tam. Pri njegovem pouku mu hodijo v prilog obilne izkušnje, ki si jih je pridobil povodom raznih poučnih potovanj po Češkem in v Nemčiji. Njegovo ime je popularno v zadnji savinjski vasi. V velikih počitnicah se za časa hmeljske sezone izpreminja njegova pisarna v pravi posredovalni urad. Obratci, hmeljarji, hmeljski kupci in prekupci si podajajo kljuko, brzojavke prihajajo in odhajajo. Milijoni začno leteti v žepe hmeljarjev, neumorni Petriček pa odhaja praznih rok. No, letos je prišlo malo zadoščanje za Najvišjim odlikovanjem. Sličica bi bila pomanjkljiva, če bi ne omenili Petričkove neizmerne ljubezni do narave. »Narava je lepa, bogata, radodarna, nikoli ne laže,« tako nekako ga slišimo večkrat modrovati. Pozimi, je najmanj že ob petih pri pisalni mizi, poleti nikoli ne zamudi jutranje zarje. Po storjenem delu pa haid v naravo, da se »spojče«, kakor sam pravi. Izprehod v Celje, 8 km tja in 8 km nazaj, ga približno toliko utruji, kakor n. pr. ljubljansko gospodo, če šteta parkrat po Zvezdi gor in dol. Zunaj v božji naravi se mu lice vedno smehlja. Zapreti mu pot v naravo, bi se reklo zapreti slavčka v kletko; kajti naš Petriček ima navzlic svoji dušni in telesni jakosti kaj nežno ubrane srčne strune. Takšen je naš Petriček. Če bi ga danes zmanjkalo, bi nastale velike vrzeli, ki bi se jih ne dalo lahko zamašiti; zato pa naj tovariša Petrička Bog ohrani še mnogo let!

— **Solzo hvalečnosti na grob Antona Brezovnika** naj potočim. V letih 1874. do 1878. smo imeli na Štajerskem svoje »Učiteljsko društvo za slovenski Štajer«, ki je imelo svoje glasilo »Slovenski učitelj«. Med najboljšimi pospeševalci društva in lista je bil pokojni tovariš. Društvo je imelo sedež v oddaljenem Ljutomeru, a zborovalo je v Mariboru, Celju, Ptuj in naposled leta 1877. je imelo zadnji občni zbor doma v Ljutomeru. Prvi trije občni zbori so bili obilno obiskovani, na zadnjem občnem zboru so bili pa sami domačini; od zunanjih tovarišev je bil došel edino le blagi tovariš Anton Brezovnik, ki je prišel od daleč, in sicer peš od Ormoža do Ljutomera. Tako je bil zvest, tako navdušen za učiteljski stan, za slovensko učiteljsko društvo. I. L.

— **Stritar na mrtvaškem odru.** Kakor smo že poročali, je napravil g. akad. slikar Fran Sterle sliko pesnika Stritarja na mrtvaškem odru. Slika je lepo uspela in je razstavljena v izložbenem oknu tvrde Gričar & Mejač v Ljubljani, v Šelburgovi ulici. Tu je tudi izložena mrtvaška maska pesnikova, ki jo je posnel g. akad. kipar Kos in ki je prav dobro uspela.

— **Desetletnico mature** praznujejo maturantje in maturantje ljubljanskega učiteljskega društva iz leta 1913. v smislu dogovora dne 29. decembra t. l. Sestanemo se ob 4. uri popoldne v kmečki sobi hotela »Tivoli« v Ljubljani. Gostje, zlasti tovarišice in tovariši iz prejšnjega in naslednjega letnika bodo dobrodošli. — Likozarjeva, Erjavce, Kovač.

— **V zadevi upokojevcev iz l. 1919.**, to je onih, ki so bili med 23. julijem in 1. decembrom popolnoma protizakonito s kronsko temeljno pokojnino upokojeni, se je obrnilo UJU poverj. Ljubljana na narodnega poslanca prof. Jos. Reisneja v Beogradu, da stavi v narodni skupščini interpelacijo na g. finančnega ministra, da se že končno reši ta zadeva, ki se že vleče nad 4 leta. Upajmo, da ne bo ta zadnji korak, ki smo ga mogli še podvzeti, brezuspešen. Toliko v vednost vsem prizadetim.

— **kg Pozor, učitelji-zadrugarji.** Z ozirom na poziv v zadevi pospeševanja združništva (gl. »Tovariš« 48.), si dovoljujemo tovariše opozoriti na svojo knjigo »Jugoslovanski posojilničar in zadrugar«, ki je za učitelje ceno nižja od 20 Din na 15 Din. — Ivan Lapajne, ravnatelj v pok. v Krškem.

— **Zaščita zanemarjene dece.** Ljudska visoka šola v Ljubljani. V nedeljo, dne 2. decembra se je vršila v zbornični dvorani na univerzi peta prireditve Ljudske visoke šole. Predavala je gđc. A. Stebijeva o aktualni temi: Zaščita zanemarjene mladine. Predavateljica je orisala temne strani našega socialnega reda in dokazala, da je iskati največje zlo naše dobe v izčrpanosti etičnih sil in v pomankanju socialnega čuta za dolžnosti, ki bi jih moral vsakdo vršiti

po svojih močeh v interesu celokupne družbe. — Zlasti beda ter ž njo združeno pomankanje stanovanj z vsemi nevarnostmi in kvarnimi posledicami za etični razvoj in telesno rast, to je dvoje usodopolnih činiteljev, od katerih raste bedni naraščaj našega naroda — naša sodobna zanemarjena mladina. K temu je še priložiti pomankljivost naše mladinske zakonodaje in sodnijskega postopanja proti zanemarjeni mladini, ki se pregreši, večkrat nezavestno, proti obstoječemu pravnemu redu. Mesto skrbne vzgoje, ki naj navaja mlade ljudi k dobremu, se uvaja pri nas kazni, katera nikakor ne odgovarja zahtevkam po pravem izboljšanju mladih zločincev. Kot vzor, ki bi se v tem oziru dal uresničiti v gotovem obsegu tudi pri nas, je gđc. Stebijeva orisala Ameriški sistem mladinskih sodišč, mladinskega skrbstva in prizadevanja za vzgojo zanemarjene in izprijene mladine. Obširno in nazorno je poročala o otroških naselbinah in pravih poboljševalnicah v Ameriki. Konečno je predavateljica povdarjala nujno potrebo primerne ureditve in izpopolnitve naših mladinskih ustanov (poboljševalnic, mladinskih domov ter splošnih vzgajališč). Po prisrčno podanem izčrpnem predavanju se je razvila zanimiva debata. V tej se je naglašala dalekosežnost pogubnih posledic alkoholizma, revščina naše dobe na pravih življenjskih silah in osvetlila pogubnost brezobzirnega strankarstva za naše javno življenje, ker se javnost niti v najnujnejših življenjskih zadevah ne more zediniti. Strani oseb, ki se udeležujejo že dolgo na karitativnem polju, se je podarjala potreba skupnega dela na poprišču vzgoje in varstva zanemarjene mladine, če jo hočemo rešiti narodu pred nadaljnjim propadanjem. Udeleženci so odobrvali nadstrankarsko stališče Ljudske visoke šole, ki s svojim delom utira pot k složnemu sodelovanju vseh slojev pri reševanju vprašanj, ki so se dosedaj bodisi prezirala, bodisi presojala le z vidikov ozkosrčne strankarske politike in kojih rešitev tvori predpogoj sanacije sedanjih obupnih socialnih razmer in zdravemu razvoju naroda.

Naša kulturna organizacija.

PED. DID. KROŽEK V MARIBORU.

Ped. did. krožek v Mariboru si je stavil kot prvo točko letošnjega programa, da prouči v »delovnem združenju« kot v širšem krožku problem »delovne šole«.

Tu »šola učilnica«, tam »delovna šola« in »produktivna šola«, pa še »rokovtorni pouk«. Na eni strani vaja spomina, na drugi vaja duha, na tretji vzgoja — vaja roke. O vsem pa kupe literature in vsak hvali svoje. Resnično pravi Gordijski voz, ki mu želi naše učiteljstvo priti do dna, ne oziraje se na to ali podira tradicije ali pa ruši moderno in hipermoderno. Ob vseh teh pojmih pa ne smemo izgubiti iz vida, da stoji v ospredje »vzgoja«, ki je ne sme prezreti ne ta in ne ona šola.

Prvo predavanje v tem smislu, ki ga je učiteljstvo kljub slabemu vremenu posestilo v prav lepem številu, je bilo 24. t. m. Predaval je g. nadzornik Lichtenwallner: Bistvo in pomen delovne šole in pot do njenega uresničenja. V dveh zaporednih večerih je podal g. nadzornik z vsoto temeljito preizkušnostjo neprestano napredujočega šolnika svoj referat, ki bo gotovo žel dober sad.

Ferijalni Savez učiteljstva.

— f III. okrožnica okraj. poverjeništvu F. S. v Ljubljani vsem P. F. S. v Sloveniji. Dne 1. novembra se je vršil I. P. kraj. zbor F. S. v Ljubljani. Poročila delegatov so pokazala, da se podružnice krepko obnavljajo — članstvo znaša ob vpisu preko 700. Proračun računa z 2000 člani. Inventura pokraj. fonda kaže Din 5119.35 čistega premoženja. Temeljni del proračuna ima virov v 10%, ki jih morajo P. F. S. plačevati od vseh dohodkov razen od članarine, dalje v 25% od nabiralnih akcij in evetličnih dnevo in končno v izrednih dohodkih, kar vse služi v kritje stroškov za ferijalne naprave. Dohodki upravnega dela v proračunu so 40% del od čl. priloga, iz česar izključno se morajo kriti upravni stroški in honorar pokraj. poverj. Zbor se je odločil za pokraj. poverjeništvu, dosedanjemu pokraj. poverj. tov. Mačku je bil dodeljen vsotet iz tov. g. prof. Lapajne, učiteljca Sl. Mrovljeta in Sl. Fajdige. Izglasovana so bile resolucije, ki zahtevajo v glavnem: I. Predajo zadeve g. dr. J. Novaka — Savez. Sudu. 2. Ugodno rešitev učiteljskega

vprašanja in Dač. legitimacije tekom enega meseca. 3. Celotno poslovanje z denarjem gre preko pokr. pov. — Končno je usmeril P. Z. delovanje in ideje F. S. v Sloveniji. Opozorjamo P. F. S., da je Centrala popolnoma prenehala delovati s P. F. S. Vsa roba od markic pa do čl. iz. in znakov se naroča pri pokraj. poverj. in jo je treba po dospelku takoj plačati. Opozorjamo Vas, da bodo zanjprej okrožnice Centrale odpadle; zato vestno prečitajte vsako številko »Glasnika«, da se izognete negotovostim in povpraševanju. V dopisu z dne 17. novembra mi dovoljuje Centralno tajništvo uporabo svojega lokala. Tako poslujem sedaj v areni »Narodnega doma«, dnevno od 2.—4. ure, razen ob sredah in nedeljah, kar naj predvsem ljublj. P. F. S. upoštevajo.

Pošto pa dostavljajte na: Gospodarska cesta 10, I. nadst. in ne več na Akademski kolegij.

Z ozirom nas klep P. Z. podajam načrt poslovanja P. F. S. s Pokraj. poverjeništvom F. S.:

I. Ustmeno: P. F. S. naj mi omogočijo pogost obisk odborovih sej. Če je to zvezano s stroški, in me je P. F. S. pozvala sama, mora ona iste kriti. Če pa posetim P. F. S. službeno, a neavljen, naj P. F. S. po možnosti deli stroške.

II. Pisмено: a) P. F. S. so dolžne, da pošiljajo vse vloge in dopise, namenjene javnim oblastem, preje P. pov. v overilo in pregled, to pa, da se izognemo slučajnim kolidacijam. b) Pokr. pov. mora biti obveščeno o vseh važnih zadevah po P. F. S. Na dopise naj obe stranki redno odgovarjate; vendar pa P. pov. ni dolžno odgovoriti na sleherni dopis, če misli odgovoriti kolektivno oziroma v okrožnici. c) Vsa roba se naroča potom ponudbenih listov in jo je treba takoj po dospelku plačati. Višino salda tekočega računa med P. F. S. in P. P. določa pogodba.

III. Pokraj. poverj. soodločuje v sporih na P. F. S. in kot prva inštanca odloča v sporih med P. F. S.

IV. Pokraj. poverj. razpolaga z delovno močjo P. P. S.

Gotovina pokraj. fonda se je skrčila na minimum radi odplačevanja dolga P. F. S. Centrali. Zato sem prisiljen naročiti čl. iz. in ostalo posamič na podlagi podružničnih naročil. S tem pa se čas med dospelkom in naročilom podvoji z ozirom na lansko leto. Če hočete, da bo P. P. moglo točno poslovati, omogočite mu nabaviti si zalogo, to je, plačajte dolgove in po možnosti pošljite predujem za robo, za katero je izvidno, da jo bo treba pri P. P. naročiti. Opozorjamo, da Centrala ne bo overjala čl. iz., če ne boste z njimi vred poslali pripadajoči čl. prilog.

Red za red, v tem geslu pošilja ferijalni pozdrav Maček Viktor.

Predavanja in poročila pri društvih.

— s Slovenjgraško učiteljsko društvo, 18. oktobra 1923 v Slovenjgradcu. Od 34 članov, navzočih 28.

O dr. Žgečevi brošuri, predaval tov. Šerbec.

O pokrajinski skupščini UJU, poročal tov. Vrečko.

O uporabnem računstvu na višji stopnji, predaval tov. Kaifou.

— s Učiteljsko društvo za litijski okraj, 3. novembra 1923. Izmed 74 članov navzočih nad 34.

1. O dr. Žgečevi brošuri, poročal tov. Janko Levstik.

2. Pokrajinska skupščina v Ptuj, poročala tov. J. Čuček - Kleinmayerjeva.

3. Utisi iz učiteljskega kongresa v Ljubljani, poročal tov. Josip Vrbič.

4. »Iz mojega ujetništva« z ozirom na razmere in težave osnovnošolskega učiteljstva v Rusiji ob preobratu, poročal tov. Iv. Gabrovšek.

Slovenska Šolska Matica.

— šm »Slovenska Šolska Matica« — poverjeništvu za Ljubljano, naproša vsa p. n. šolska vodstva in cenj. učiteljstvo, da vpošljejo nabiralne pole s članarino vred. Članarina za leto 1923, znaša 20 Din. Kdor še ni plačal, naj to nemudoma stori.

Poverjenik. — Poverjeniki Slov. Šolske Matice pošljite članske izkaznice do 10. decembra!

Blagajnik.

Književnost in umetnost.

Nove knjige in druge publikacije.

— kpl. Etika, dr. Fr. Veber, izr. prof. filozofije na univerzi v Ljubljani. Prvi pozizkus eksaktne logike nagonke pameti.

Cena 120 Din. Izdala in založila Učiteljska tiskarna v Ljubljani.

— kpl. Mejaši. Povest iz davnih dni. Odrasli mladini napisala Ilka Waštetova. Cena vezani knjigi 25 Din. Izdala in založila Učiteljska tiskarna v Ljubljani. (O knjigi še izpregovorimo).

Naše narodno prosvetno delo.

Izšel je prvi zvezek knjižnice

„Šolski oder“

z originalno naslovno stranjo, ki obsega dvoje otroških iger:

JOS. KORBAN: Povodni mož, igrice za mladino v 3 dejanjih, in

FR. L.: Božična pravljica, igra za otroke v 3 slikah.

Cena zvezku Din 5.—.

Izdal narodno-prosvetni odsek Pov. UJU v Ljubljani. Založila Učiteljska tiskarna.

Napevi k obem igram so izšli posebe.

Naroča se v knjigarni Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

Opozorjamo na današnji oglas »Božična in novoletna darila.«

Šolski odri in pevski zbori.

— po Krško. Na osnovni šoli se je vršila proslava 5. obletnice narodnega ujedinitvenja na prav slovesen način. Po slavnostnem nagovoru učenke 5. razreda je sledil bogat spored deklamacij, pevskih točk in govorov učencev vseh razredov. Slavnosti so prisostvovali člani krajnega in okrajnega šolskega sveta, zastopniki uradov in mnogo občinstva in tako skupno z deco proslavili naš največji narodni praznik. Spored slavnosti je bil: 1. Ob 5. obletnici našega ujedinitvenja (5. r.). 2. Bože pravde. 3. a) T. Gaspari: Naš dan. (1. razr.). b) J. Leban: Jugoslovanska. (4. razr.). c) Mali Jugoslovan. (1. razr.). d) Č. I.-Gradnik: Molitev naše male Danice. (2. razr.). 4. Naše trobojnice. (1. r.). 5. Naš narodni praznik. (3. razr.). 6. Domovina. (3. r.). 7. a) Samo, prvi slovanški kralj. (4. razr.). b) S. Jenko: Samo. (4. razr.). 8. Vsi moramo delati. (4. razr.). 9. Šopek slov. hrv. in srbskih dečjih pesmi. (poje 5. razr.). 10. Na Sveti Gori pri Gorici. (5. razr.). 11. J. Bekš: Ob krstu našega prestolonaslednika. (5. razred). 12. Molitev za slovanski rod. (Poje 4. in 5. razr.).

Šolska ljudska predavanja.

— pp Loče pri Konjicah. 18. t. m. je bil v Ločah dobro obiskan roditeljski sestanek — prvi na tej šoli. Predaval je nadučitelj Janko Kržič o »pomenu roditeljskih sestankov in važnosti stika šole z domom«.

Ob

Stritarjevi smrti!

Vsem šolam priporočamo v nakup:

JOSIP STRITAR:

Izbrani spisi za mladino. Elegantno vezana knjiga po 60 Din.

PROF. A. KOŽELJ:

SLIKA JOSIPA STRITARJA.

Dvobaroni tisk; 61,5 x 47,5 cm;

izvod po 10 Din.

Naročila izvršuje:

Učiteljska knjigarna, Ljubljana

Naša gospodarska organizacija.

— g Ganglov kamen za učiteljski konvikt. Učiteljstvo III. dekliske osnovne šole v Ljubljani 100 Din. Učiteljski zbor v Šmartnem pod Šmarno goro 140 Din. — Skupaj 240 Din. Živele darovalke! Hvala! — Jak. Dimnik, blagajnik.

— g Učiteljsko dom v Mariboru. Članarina: Učiteljsko društvo v Murski Soboti 600 Din. — Za Ganglov kamen so darovali: Porekar Ante, nadučitelj, Po-